

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közles után 6 filler (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... » 16.— nyolcad oldal » 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A pécsi közgyűlésünk jelentősége.

Ismét összeül a magyar katolikus tanítóság, hogy a nemzeti népoktatás nagy föladatainak megoldásából kivége az őt megillető részt. Hogy mások miként teljesítik a nemzeti közoktatás terén hivatásuk köteles feladatait, azt ítéljék meg az arra hivatott tényezők, az ellentábornak még provokáló megjegyzéseire sem felelünk kritikával, mert elvünk: dolgozni és a munka eredményeiben tüntetni föl annak értékét. Mi elvégezzük lelkesedéssel, nem szünő buzgalommal a mi nevelői és tanítói munkánkat úgy az iskolában, mint az iskolán kívül, amint azt a hitvallásos iskola föladata parancsolja és ugyanakkor nem kutatjuk, keressük, hogy mit végeznek mások. Mi haladunk, fejlődünk a magunk elvei szerint és azok szellemében. Nevelésünk szelleme, iránya változhatatlan, mert az isteni Mester az eszményképünk; azonban a főcél eléréseben a különös célokkal összefüggő eszközök és módszerek megállapításánál, már nem kötjük magunkat a régi eljárásokhoz, didaktikai és metodikai elvtételekhez. Ez az a tér, amelyen a hitvallásos iskola a maga szabad és korszerű fejlődését szolgálja. De merjük mondani, hogy minden igazi nevelésre vonatkozólag csakis ez a tér lehet az, ahol a kísérletezés, a jobb eljárás keresése nem járhat veszéllyel a nevelés végső céljának elérésére.

Ezen a téren fog mozogni a pécsi gyűlés munkája is. A legidőszerűbb pedagógiai kérdések kerülnek itt tárgyalásra egyrészt, hogy a magyar pedagógiai világnak megmutassuk a kérdések megoldásában a nemzeti nevelés érdekeivel összefüggő helyes irányt másrészt, hogy rámutassunk azokra a veszélyekre, amelyek a haladás korszerű leple alá bujtattott, de egyenesen a magyar nemzeti népoktatás megrontását célzó, idegenből ide dobott eszmehulladékokat korpoltáló, pedagógus ügynököknek tanításaiból és törekvéseiből származhatnak.

Nemes öntudattal állítjuk, hogy a pécsi gyűlés

ismét úgy mutatja be a magyar katolikus tanítóságot nemcsak a nemzet társadalmának, hanem a művelt nyugatnak is, mint egy jól szervezett, lelkületében ideális és romlatlan hadsereget, amelynek győzelmét a harcok igaz keresztény hite, ennek ereje és hamisítatlan hazaszeretete biztosítja. Igen, a magyar katolikus tanítóság egy oly hadsereg a magyar kultúra harcmezéjén, amelynek minden egyes tagja a legtürelemesebb tanítói egyéniséggel fűrad, küzd a nemzet javáért és boldogságáért.

Ennek a hadseregnek ereje és megbízhatósága abban áll, hogy vezér és harcok között a legbensőbb szeretet és tisztelet képezi azt a széttephetetlen kapesot, amelyen hajótörést szenved még a legveszélyesebb ellenségnek is titkos, demoralizáló törekvése.

Magyar katolikus tanítók, erősítsen ebben a tudatban pécsi közgyűlésünk! De győzze meg ellenségeinket is arról, hogy a keresztény magyar tanítói kar tagjai a magyar népoktatás legmegbízhatóbb, legértékesebb munkásai. Tehát félre a damoklesi karddal, amelyet egyes hazafiak állítólag a magyar nemzeti állam kiépítése érdekében folyton a hitvallásos iskolák fölött villogtatnak.

Isten áldása kísérje munkánkat!

Ember Károly.

Eszmék a kitűzött tételekhez.

A szatmári egyházmegyében létező *nagykárolyi kerületi rom. kath. esperesi tanítói kör* 1907. május hóban tartott tanácskozásának véleménye az *Országos Kath. Tanügyi Tanács elnöksége* által közölt tételről.

(Folytatás.)

Lényegében eltér ezektől egy harmadik mozgalom, melynek oka elsősorban abban a modern élet által létrehozott s tagadhatatlanul visszás helyzetben van, mely a nőt eltérítve eredeti, Istentől számára kitűzött hivatásától, arra kényszeríti, hogy mint önálló kenyérkereső gazdasági,

ipari vagy más pályán működjek. Elvül tüzi ki tehát a nőnevelés olyatén átalakítását, mely képessé tegye a nőt arra, hogy az élet eme követelményeinek megfelelőhessen s a keresetágakon való önálló működésre neki elegendő képzettséget nyújtson. S meg kell vallanom, hogy ha csak struopolitikat üzni nem akarunk, a feminizmus e harmadik irányával számolnunk kell, az elől el nem zárkozhatunk. Annál is inkább, mert mint mondtam a nőnem szerepét illetőleg a társadalomban nagyobb változtatások megtehetőek anélkül, hogy azok ellen a keresztény hit és erkölcsi elvek tiltakozzanak. Másrészt pedig már a mindennapi életben eddig is találkozunk új irányú változtatásokkal. Ezeknek okai talán abban is keresendők, hogy a férfiak családot nem alapítanak, vagy nem akarnak alapítani, a nő sorsa kidobta a mindennapi élet küzdőporondjára, hogy önállóan keresse meg kenyerét. S e tényekkel, az azokkal járó követelményekkel számolnia kell, ezeket szemmel tartva, át kell alakulnia a nőnevelésnek is. Ez a tények logikája.

De emez átalakításnál egy percre sem szabad szem elől tévesztetni a nőnek eredeti hivatását, melyet Isten, a természet a gyermekek nevelésében azokról való gondoskodásban, a férfinék odaadó támogatásában, egyszóval a hitves és anya szerepében jelölt meg. Azért, míg egyrészt kerülni, távoltartani kell mindent, mi a nőt ez eredeti hivatásától elteríthetné, addig másrészt semmit sem szabad nélkülöznie a nő nevelésének, mi alkalmas őt gyarapítani mindama hasznos ismeretekben, melyekre mint hitvesnek, háztasszonyoknak s anyának szüksége van. Eelőt elérésére szolgálának hathatós eszközül: a női kézi munkaoktatás, háztartástani és háziipari iskolák; a fadusi leányok továbbképző iskolája. Ki kell tehát jelentenem, ami az előzményekből természetesen folyik, hogy a jelzett eszméket mint hasznosakat, célravezetőket el kell fogadni. De hangsúlyozom: elvben, a maga helyén és idejében. A kivihetőségnél a gyakorlati megvalósításnak elsősorban a helyi, speciális viszonyokat kell figyelembe venni, legalább is a «mennyi és mennyire» megállapításánál. — Mert ami a mi speciális helyi viszonyainkat illeti, nem tudom, találkozom-e t. kollegáim egyetértésével, de úgyvélem, nálunk annak a leánygyermeknek háztartástani, háziipariiskolája ott van anyja mellett. Ettől sajátíthatja el s kell elsajátítania a szükséges ismereteket. Nem mondom, hogy mi mit sem tehetünk. De véleményem szerint ki a K. T. T. által kidolgozott tantervben kijelölt dolgokat, ami valóban sanyarú iskoláztatási viszonyaink mellett elvégezni képes, az nagyon sokat tett. S itt kedvem volna kitérést tenni a méltán «sanyarú»-nak mondott iskoláztatási viszonyokra is, hisz valóban az érintett tételek legszorosabban összefüggnek. Mert ugyan kérem, honnan vegyük az időt a női kézimunkaoktatásra, a leányok továbbképzőiskolájára stb., mikor a legszükségesebb elemi ismeretek közlé-

sére is csak szükösen jut idő. A gyermek nem jön iskolába, mert otthon atyja, anyja az általános esélédhiány miatt, ha valamikor, úgy különösen ma van kényszerítve, hogy korán befogja a mindennapi munkának, az otthon teendőnek, a mezőgazdasági munkáknak gyakorlati iskolájába. S ezzel ismét elérkeztem a circulus vitiosushoz, ama társadalmi kérdéshez, melynek megoldását egyik illetékességi faktor a másikra hárítja, tolja, de amelynek megoldásában kinek-kinek erejéhez mérten részt kell vennie. Gyakorlati utasításul pedig a fölvetett eszmékről amnyit, hogy igenis lelküismeretben kötelezve érezzük magunkat annyinak megtevésére, mit tenni az idő, mód és alkalom enged.

Mezőterem.

Volsitz Pál.

(Folytatjuk.)

A fölvilágosítás.

Határozati javaslat az Országos Kath. Tanügyi Tanács Elnöksége által 1907. évi március havában föladott. «A nemi fölvilágosítás kérdése» című első tételére, melyet a Sásdiudéki Róm. Kath. Tanító-Egyület 1. évi május 14-én Bikalon (Baranya megye) tartott közgyűlésen ifj. Ruzsinszky József bakócai tanító nyújtott be és amelyet a közgyűlés elfogadott.

A közelmúltban lefolyt és most is folyó vita a nemi fölvilágosítás kérdésében azt mutatja, hogy társadalomunk még igen messze van a tisztultabb, igazán keresztény erkölcsi fölfogástól.

A vitatkozók nagy többsége azt véli, hogy a nemi fölvilágosítás a gyermekkorban szükséges. De a fölvilágosítás mértékében és mikéntjében nézeteik igen eltérők.

Mindenki egyéni fölfogásával állt elő, de a nemzetek apostolának, szent Pálnak erre vonatkozó szavait figyelmen kívül hagyták: «A parázناسág pedig és bármely tisztátalanság ne is említessék tiköztetek!» (Éiez. V. 3.) — annál kevésbé a kisdedek és kiskorúak között. Ez bizonyos.

Valóban, ha iskoláinkba tekintünk, elijesztő mértékben látjuk a szellemi tehetségeknek pusztulását, az értelem gyengülését. Ez, t. közgyűlés, nem más mint a perverzítás következménye, a korai erkölcsi romlottság.

Ily erkölcsi sülyedésben bármily kigondoltan és burkoltan is említsünk valamit a nemi élet-ről, az jótékonyan és haszonnal nem hat; de nem is hathat, mert ott az értelem meggyengült, az akarat megromlott és ez a megromlott akarat még a jóból is rosszat magyaráz.

Egészen más teendők van nekünk azzal a téves fölfogással szemben, hogy e dologban a gyermekek inkább tanítóiktól és szüleiktől nyerjenek fölvilágosítást, ami szerintük erkölcsi hasznára válnék az ifjuságnak, szemben azzal a fölvilágosítással, melyet a gyermekek vagy meg-

romlott társaiktól, vagy rosszakaratú felnőttektől bármilyen úton is nyernének és ami szerintük is rombolólag hat az ifjúság erkölcsi életére. Ami fölfogásunk ezzel szemben az, hogy helyes erkölcsi fölfogásra vezessük a lassan fejlődő gyermeki értelmet; fokként értessük meg a lelki, az erkölcsi, a nemi tisztaság magasztos voltát; képessítsük őket az ártalmas külbehátások ellenállására, mely egyeből nem áll, mint a nevelésnek azon célra való törekvéséből, hogy a gyermeki szívek napról-napra jobban és jobban megismerjék az ártatlanság és tisztaság megbecsülhetetlen értékét s ezekért mind nagyobb mértékben tudjanak lelkesedni.

Ha a gyermekek és ifjak a tisztaság Anyját ismerik, Azt szeretik, és ha szeretik, úgy követni fogják. Azért tehát a nevelők a boldogságos szűz Máriát, szűz szent Imre herceget, szent Alajost, általában a tisztaság példaképeit minél gyakrabban szemléltessék és ismertessék.

Nevelésünk ezen törekvésével oly utalást kellünk minden iránt, a mi az erkölcsi tisztasággal ellenkező, hogy a gyermeknek teljesen érzékennyé tett lelkülete azonnal észreveszi, ha valaki az erkölcsi mételety szívébe akarná hinteni.

Ezen nevelés alapozza tartósan és szilárdan azon erkölcsi nézetet, mely a gyermeket felnőtt korában a megkezdett nemi életében lelkiismeretének kalauzálása mellett irányítani fogja, mely aztán szükségtelemre teszi a gyermekkorban való nemi fölvilágosítást.

Határozati javaslatom tehát: «Mondja ki az Egylet, hogy a népiskola általán a gyermekkori nevelés, tekintettel a hiterkölési magasabb szempontokra, a gyermekeknek nem nyújthat a nemi kérdésekben fölvilágosítást, hanem nagyobb szeretettel erősítse a gyermeki szívet az ártatlanság és tisztaság megőrzésére és gyakorlására, mely egyedüli alapja a későbbi helyes erkölcsi fölfogásnak és tudásnak a fenti kérdésben».

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Az Orsz. Kath. Tankönyvbírálo-bizottság f. évi május hó 23-án tartott ülésén a kath. nevelési intézetek számára a következő tankönyvek használatát engedélyezte:

- 19/1907. sz. a. Scherer Gyula: *Nővénytán*. Polgári iskolák számára.
 20/1907. sz. a. Miklós Gergely: *Vegytan és Természettan*. El. isk. sz.
 21/1907. sz. a. Báthory-Kneif: *Természettan*. Elemi isk. számára.
 22/1907. sz. a. Waldmann György: *Egyetemes történet*. Tan. és tñó képz. sz. II. rész.
 23/1907. sz. a. Györfly János: *Falusi iskolások olvasó- és tankönyve*. Oszt. népisk. sz.
 24/1907. sz. a. — — *Természettan*. El. isk. sz.
 25—29/1907. sz. a. — — *Magyar nyelvtani gyakorlati könyv*. 5. füzet. El. isk. II—VI. o. sz.
 30—31/1907. sz. a. — — *Számtani gyakorlati példatár*, 2. füzet. El. isk. IV. és V—VI. o. sz.
 32/1907. sz. a. Györfly Iván: *Természettan*. El. isk. sz.

- 33/1907. sz. a. Vöröss Ferenc: *A magyarok története és alkotmánytana*. Kapcsolatban hazafias versekkel. El. isk. sz.
 34/1907. sz. a. Dr. Bilinszky Lajos: *Világtörténet*. Polg. és felső ker. isk. sz. II. rész.
 35/1907. sz. a. Paulay Odön: *Módszeres magyar nyelvtan, olvasó- és gyakorlókönyv*. Polg. isk. I. oszt. sz.
 36/1907. sz. a. Hirn L.—Paulay O.: *Módszeres német nyelvtan, olvasó- és gyakorlókönyv*. Polg. és f. k. isk. sz.
 37/1907. sz. a. Alpáry Lajos: *A magyarok története*. Elemi isk. sz.
 38/1907. sz. a. Kuttner-Szappon: *Kis természettan*. Elemi isk. sz.
 39—40/1907. sz. a. Dr. Némethy Károly: *Földrajz*. 2 kötet. El. isk. IV. és V—VI. o. sz.
 41—42/1907. sz. a. Asztalos Gyula: *Földrajz*. 2. kötet. El. isk. IV. és V—VI. o. sz.
 43/1907. sz. a. Több tanító: *Az írás-olvasás titkába bevezető Képes ABC- és olvasókönyv*. A hangzó és hangutánzó módszer egybekapcsolásával. El. isk. sz.
 44/1907. sz. a. Dr. Bilinszky Lajos: *Stilisztika olvasókönyvek*. Polg. és f. k. isk. sz.
 45/1907. sz. a. Ujlaki Géza (Schultz): *Leányiskolai olvasókönyv*. El. isk. II. o. sz.
 46/1907. sz. a. Dr. Bilinszky Lajos: *Módszeres magyar nyelvtan*. Polg. és felső keresk. iskolák I—II. o. sz.
 47/1907. sz. a. Balaton Géza: *Földrajz*. Elemi isk. III—VI. o. sz.
 48/1907. sz. a. — — *Természettan*. El. isk. sz.
 49/1907. sz. a. Vargyas Endre: *A magyarok története*. El. isk. sz.
 50/1907. sz. a. — — *ABC-könyv és olvasmányok*.
 51/1907. sz. a. — — *Földrajz*. El. isk. III—VI. o. sz.
 52—55/1907. sz. a. Bertalan Vince: *Számolási gyakorlókönyv*. 4 kötet. El. isk. II., III., IV. és V—VI. o. sz.
 56—60/1907. sz. a. Több székesfővárosi tanító: *Számolókönyv*. 5 kötet. El. isk. II., III., IV., V., és VI. o. sz.
 61—64/1907. sz. a. Sziklás-Walter: *Számtani példatár*. 4 kötet. El. isk. II., III., IV., V. és VI. o. sz.
 65/1907. sz. a. Mócsy-Petrovácz-Walter: *Olvasókönyv*. El. isk. II. o. sz. 11. kiadás.
 66/1907. sz. a. Babarezy-Lukács: *Jász-Nagykun-Szolnok vármegye földrajza*. El. isk. III. oszt. sz.
 67/1907. sz. a. Vargyas Endre: *Magyar nyelvtan*. El. isk. II—VI. o. sz. 3. kiadás.
 68/1907. sz. a. — — *Természettan*. Elemi isk. sz. 12. kiadás.
 69/1907. sz. a. — — *Természettan*. Több tanítóval bíró el. isk. sz. 3. kiadás.
 70/1907. sz. a. — — *Természettan*. Több tanítóval bíró el. isk. sz. 3. kiadás.

Ugyanezen az ülésen a bizottság több folyó ügy elintézése után a Szent-István-Társulat elnökségével egyetértőleg a bírálo-bizottság újabb szervezésére vonatkozólag elhatározta, hogy a hercegprímás ő főmagasságától az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács összes tagján kívül még több érdemes katolikus tanfőúrnak kinevezését fogja kérni a tankönyvbírálo-bizottságba.

Ezután elhatározta, hogy a) az összes hazai népoktatási intézeteket felhívja, hogy csakis a Szent-István-Társulat által kiadott és az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács kebelében működő tankönyvvizsgáló bizottság által összeállított hivatalos könyvjegyzékben foglalt tankönyveket használják. A könyvjegyzékbe föl nem vett könyvek használatát a nagymélt. püspökkari határozat tiltja. b) Első sorban a Szent-István-Társulat által kiadott tankönyveket vezessék be és használják kath. nép- és polgári iskoláink és tanítóképzőink.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. Az egri főegyházmegye kiskvárdai róm. kath. tanító-köre évi rendes gyűléseit Kiskvárdán f. hó 25-én az ifjúsági egyesület helyiségében fogja megtartani. Vannak szentmise és szentmise, melyen a tanítói kör egyházi és világi tagjai testületileg vesznek részt. A tárgysorozat főbb pontjai: Elnöki megnyitó és előterjesztések. Bíráló bizottsági jelentés a beérkezett pályamunkákról. Fölölvásás egy szabadon választott tételről, előadó: *Bacsány István* kiskvárdai tanító. A kath. egyesületek országos szövetségének átirata az ismétlődő gazdasági iskola ügyében, előadó: *Tudóczy József* fenyestléki tanító. Az Egerbe küldendő 2 képv. tag megválasztása. Kelt, Kiskvárdán, 1907. június 10-én. *Továbbjárnékú Dicső* körü elnök.

Meghívó. A garamszentbenedeki róm. kath. esperesi kerületi tanítóköré f. évi július hó 8-án Aranyosmaraton a Pólgári köré helyiségében tartja ez évi tavaszi közgyűlést, amelyre a kör tagjait, valamint a tanúgy barátait tisztelettel meghívja a tiszttakar. A tárgysorozat főbb pontjai: Reggel 9 órákor szentmise. Elnöki megnyitó. A magy. orsz. kath. tanítók III. országos kongresszusának a tanítói fizetések rendezése tárgyában a képviselőházhoz intézett emlékiratának a ker. országgyűlési képviselőjéhez pertoló előterjesztés vegett feltételű megkezdés utólagos tudomásul vétele. Népiskolai könyvtárak felállítására vonatkozó felhívás fölolvásása. Róm. kath. tanítók segélyalapja közp. bizotts. 1906. évi megállapítás hó 25-én megtartott gyűléséről felvett jegyzőkönyvnek bemutatása. Az «Országos szövetség» felhívása a gazdasági ismétlőiskola fejlesztése tárgyában. A kör tagjai által szabadon választott és ft. *Csernik Májos* néherestényi plébános úrhoz megbírálas vegett beadott pályamunkák megvitatása s a legjobbnak adandó jutalom elosztása. *Páles Rózsa* nagyherestényi kántárs gyakorlati tanítása a fenomunkából. A múlt évben gyűjtés vegett készített róm. kath. tan. arvaalazalap gyűjtő íveinek beszedése. Kelt Zsitvaújfalun, 1907. évi június hó 10-án. *Molnár Gyula*, a kör v. elnöke. *Kapács Géza*, a kör jegyzője.

Meghívó. A kisközi róm. kath. tanítói kör f. évi június hó 27-ik napján Kúrtabonyban (Szklabonya) gyűlést tart, melyre a tagok és tanúgy barátok tisztelettel meghívódnak. 9 órákor szentmise. A tárgysorozat főbb pontjai: A ker. tanfelügyelő úr ádvozoló beszéde; a gyűlés megnyitása. A volt ker. tanfelügyelő érdemeinek méltatása s az új ádvozlése. Gyakorlati tanítás a helybeli tanító urak által szabadon választott tárgyából. Az előadások megbeszélése. Az iskola és az élet. Előadó: *Szokolay István* elnök, *Laczkó Lajos* ker. tanfelügyelő indítványai és értesítései. Esetleges indítványok. A pécsi *gyűlésre* képzésről *kérelmése*. Zárszó: a pápai Himnusz és a Szózat elmondása. Kérjük a tagokat a pontos megjelenésre. Kúrtabony, 1907. június 17. *Laczkó Lajos* ker. esperes, tanfelügyelő. *Szokolay István*, körü elnök.

Meghívó. A pécszegyházmegyei róm. kath. tanító egyesület 1907-ik évi rendes közgyűlést, mely nevezett egyesületnek első s egyúttal alakuló gyűlése, 1907. évi július hó 3-án délután 2 órákor a pécsi «Budai Külv. Kath. Kör» nagytermében tartja meg, melyre t. Cimet, mint az egyesület rendes tagját tisztelettel meghívom. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: *Wajdits Gyula* prépost-kanonok, egyházi elnök, egyházmegyei főtanfelügyelő. 2. *Bodényi Nándor* seilyei tanító által méltatása. 3. A képviselői bizottság által elfogadott alapszabálytervezet végleges szövegének bemutatása, esetleges módosítások előterjesztése s így az egyesület alapszabályainak a közgyűlés által való elfogadása. Előadó: *Körödy Miklós*, képezdeli tanár. **Megjegyzés.** Tekintve, hogy az alapszabályok a nyilvánosság előtt forognak s hogy az espereskerületi tanfelügyelők s a körök kiküldöttei ismételtén irásban is hozzászóltak, ezenkívül a képviselői bizottság külön is megállapította, valamint körök és egyesületek tárgyalta, de azt is, hogy a körök ennek alapján már meg is alakultak, nem mutatkozik szükségesnek, sem helyesnek, hogy a közgyűlés újból részletesen tárgyalja, miért is az esetleges módosítások

csak akkor jönnek figyelembe, ha azok az egyházi elnökkel június hó 25-ig irásban beérkezettnek. 4. Az egyesület tisztviselőinek megválasztása. 5. A jövő közgyűlés helyének megállapítása. 6. Esetleges indítványok. **Megjegyzés.** Tekintve az óriási anyagot, indítványok csak akkor vétetnek figyelembe, ha azok június hó 25-ig irásban az egyházi elnökkel benyújtatnak. 7. A tisztviselőválasztás eredményének kihirdetése és a gyűlés bezárása. **Megjegyzés.** A kiállításra s a százás bizottság ülésére való tekintetből kívánatos, hogy a közgyűlésen minden tag jelen legyen. A százás bizottság 5 órákor ülést tart, miért is óhajtanó, hogy közgyűlésünk 5 óra előtt befejeződjék és az új fizetési törvény végrehajtásának a százás bizottságban való tárgyalásán az összes egyesületek jelen lehessenek. Pécs, 1907. évi június hó 11-én. *Wajdits Gyula* s. k. prépost-kanonok, egyházi elnök, egyhm. főtanfelügyelő.

Tanítógyűlés. A komáromi róm. kath. alesperesi kerületi tanítói kör 1907. évi június hó 3-án Ekeesen, a róm. kath. iskolában tartotta Gaál István kerületi tanfelügyelő elnöklete alatt rendes évi közgyűlést. 9 órákor szentmisét hallgattak a plébánia templomban. A tárgysorozat főbb pontjai voltak: Pápai himnusz. Az elemi népiskolai közgazdasági oktatás javítása. Előadta *Nagy János* gúta tanító. A népiskolaa népjóléti fejlesztésének szolgálatában. *Bóhm János* izsai kántortanító. A falu népének megváltozott lelkiállapota. *Vaskó Imre* komáromi tanító. Sőtjótanítás fanyagból. *Trancs Andor* dunaujfalusi kántortanító. Kath. tanítói segélyalapj tagdíjak befizetése. *Szózat. Gaál István* alesperesi, kerületi tanfelügyelő, elnök.

Velemények a kitűzött tétélekre. A *Pusztaparkapornok* esperes-kerületéhez tartozó róm. kath. tanítói köré 1907. évi május hó 23-án Nagykapornok tartott rendes közgyűlésen az «Orsz. Kath. Tanúgyi Tanács» által kitűzött tétélekre vonatkozólag, *Tamássy Géza* kallosi tanító előadása alapján, a következőkben alakított meg: 1. *Nemzetünkön* korszerű kérdései. A fehérvárműst általában ideának tartja s túlkapasait eltilti; a nők saját hivatásukban a férfakkal teljesen azonos önállósággal bírnak, a hangzóztatott teljes egyenjogúsítást a nőknek, mint természet- és rendellenes dolgot, kivételetlennek tartja. A nemi — szexuális — felvilágosítás, mint az erkölcsi törvényekkel és a józan észszel is ellenkező eljárás, az iskolában veszedelmes és kerülendő, a koedukációt pedig csak a legalsó fokon és csak a helyzet kényszerűsége mellett tartja megengedhetőnek. A női kézimunka stb. oktatását az új tanterv intenciói szerint és annak keretén belül, de mindenkor a helyi körülmények figyelembevételével, helyesnek, celszerűnek és hasznosnak tartja. 2. *Az egyház és iskola, jogi szempontból.* Ezen alapelvekből kiindulva: «Az iskola az egyház leánya» természetesen és elválaszthatatlan kötelek fűzi össze a templomot és az iskolát és emellegre egyik a másik nélkül el sem képzelhető, vagy legalább is az iskola munkálkodása meg volna bontva az egyház támogatása nélkül. Az egyháznak nemcsak természetes és tétéles törvények által is biztosított joga iskolákat állítani és fenntartani, hanem természetfölötti, isteni küldetése is: «Elnemvén, tanítatok minden népeket!» Minthogy azonban minden jog kötelességekkel is jár, az egyháznak is kötelessége leányát — az iskolát — mint edes gyermekét keblére ölelni és azt apolni, oltalmazni és a támadások ellenében megvédelmezni. Viszont a leány — az iskola — tartozik edesanyját — az egyházat — szeretni és ennek szellemében hűségesen munkálkodni, mert csak így töltheti le méltóképen isteni és emberi magasztos hivatását. 3. *Pedagógia és lélektan.* Erre vonatkozólag fölkeri a kör tagjait, hogy nevelési és oktatási eljárásukban mindenkor szem előtt tartásák a gyakorlati lélektan alapjaira fektetett modern pedagógia szabályait és követelményeit, s akkor tanításuk nem mesterség, hanem valóságos művészet lesz. Továbbá el ne mulasszák szorgalmasan tanulmányozni az erre vonatkozó műveket és a gyakorlati útmutatásokat követve, a lehetőséghez képest lélektani megfigyeléseket és folyezése-

ket eszközöljenek. 4. *Pedagógiai könyvtárak és tanszer-
műzeumok.* Az előbbi pontból kifolyólag, de azért is,
hogy minden tanítónak meg legyen adva a lehetőség
arra, hogy magát továbbképezhesse és a haladó kor
kivánalmának mindenkor és mindenben megfelelően:
kivánatosnak és szükségesnek tartja a közgyűlés, hogy
minden iskolánál a helyi viszonyoknak és a tanítók
létszámának megfelelő pedagógiai könyvtár állíttassék
föl s az időről-időre újabb művekkel kiegészíttessék,
továbbá hogy *legalább* minden egyházmegyei központ
(püspöki székhelyen) a kor színvonalán álló tanszer-
műzeum szerveztessék. 5. *A népiskola a népjólét fej-
lesztésének szolgálatában.* a) A népiskola teendői: Ka-
rolja föl a népiskola úgy elméletileg, mint gyakorlatilag
múndáon szellemi és anyagi eszközöket, melyek a nép
jólétét előmozdíthatják és a tanító ne csak az iskola
falain belül, de azon kívül is parkodjék társadalmi kö-
telességet hiven teljesíteni s ragadjon meg minden
alkalmat, mellyel a népjólét fejlesztését előmozdíthatja
és mindenkor a helyi körülmények figyelembevételével
és *önzetlenül*, hogy a nép mindig ösztön jóakaróját és
lényeges tanácsadóját lássa benne. b) *A tanítóképzés
teendői.* Epen a fentiekből következik, hogy minden köz-
ségben — még a legkisebb faluban is — teljesen kvali-
fikált, okleveles tanító alkalmazandó. Ezen kívül szük-
séges, hogy minden esetben — úgy elméleti, mint gyakor-
lati — továbbképző tanfolyamok tartassanak fokozottabb
értékben, hogy azokon — fölülva — lehetőleg minden
tanító a szükséghez és hajlamához képest résztvehes-
sen. Továbbá föltétlenül szükséges, hogy a tanítóképző-
intézetekben a szociális tantárgyak is a kor kívánalmái-
hoz képest taníttassanak, hogy az életbe kikerülő új
tanító a társadalmi mozgalmakban és a népjólét intéz-
ményekben mindjárt aktív részt vehessen. A tanítóképzés-
nél a főszóly inkább a *gyakorlati*, mint az elméleti
képzésre kívánjuk fordítani. Ezen előterjesztéseket
a közgyűlés több felszólalás után egyhangúlag elfogadta
és az Orsz. Kath. Tanügyi Tanácshoz fölterjesztési
határozta. *Sz. tá. Boldizsár, tan.-egyh. elnök. Tamássy
Géza, tan.-egyh. főjegyző.*

Pécsi közgyűlésünk.

A központi rendező-bizottság értesíti a gyűlésre utazó
kariársakat, hogy a kedvezményes utazásra vonatkozó
utastársakat a tagsági jeggyel együtt azonnal szétküldi
az iroda, amit a kedvezményre vonatkozólag a magyar
ör. államvasutaktól az engedélyező irat megérkezik.

A pécsi rendezőség azt az értesítést juttatta hozzánk,
hogy a nagymált. kereskedelemügyi miniszter minden-
amék általában, aki az iparkiallítás megtekintésére
Pécsre utazik, azt a kedvezményt nyújtotta, hogy oda
és vissza két darab II-od oszt. jeggyel az I-ó osztályon,
öt darab III-ad oszt. jeggyel a II-od osztályon és egy
darab II-od osztályú jeggyel a III-ad osztályon oda
és vissza utazhatnak. A jegy a visszautazásra csak
akkor érvényes, ha azt a kiállítás iroda lehelyezte.

Az országos bizottság tagjainak nyújtott kedvez-
ményről minden jelentkező kellő időben megkapja az
értesítést és az igazolványt.

*Az országos kath. Tanügyi Tanács iródlója
(Budapest, VIII. Szentkirályi-u. 28.).*

VEGYESEK.

Kitüntetések. Örömmel adjuk hírül kar-
társainknak, hogy a király öfelsége, mint a nép-
vatalos lapnak egyik száma közli, a nép-
oktatás terén szerzett érdemeikert *Dány János*
mosonszentjánosi róm. kath. elemi iskolai igaz-
gató-tanítónak és *Koncsák Géza* makói róm.

kath. elemi iskolai nyug. igazgató-tanítónak az
aranyéremkeresztet adományozta.

Tanítók Apponyiért. A szolnokujszászi kerület
róm. kath. tanítószága f. hó 4-én tartotta évi rendes
nagygyűlését Szolnokon a «Constantin» iskolának ez
alkalomra pazarul feldíszített nagytermében *Lévay Mihály*
ker. tanfelügyelő, apát, n-abonyi esp.-plébános,
országgy. képviselő elnöke alatt. Ezen alkalomra a
szolnoki «Constantin» róm. kath. iskola tanítószága
elkészítette gr. Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi
miniszternek, valamint *Lévay Mihály* országgy. képviselőnek
olajbafestett életnagyságú arcképét s ez alkalomból a
gyűlés elején a ker. tanítószág nagy lelkesedése közep-
tett leleplezte s gr. Apponyi Albertet hosszabb tavrítat-
ban üdvözölte s haláljáról, szeretetéről biztosította.
Az ünnepély központja volt *Gyenes József* intézeti igazgató-
tanító igaz érzéssel s szolnoki hévvel elmondott beszéde.
«A tanítószág — úgymond — miként tudni méltóztatnak,
zajtalan működésével a legszebb célok egyikét föltöl-
ti be akkor, midőn az iskolában s azon kívül a vallásos és
hazafias neveléstaniást végzi. Lankadatlan szorgalom-
mal, teljes odaadással eszelekedte ezt a műltben, teszi
a jelenben és végezni fogja a jövőben; különösen
akkor, amikor elen oly fértűt tud és lát, ki igaz szer-
etettel viseltetik iránta. Igaz szívből jövő szeretetünk
megnyilatkozott tehát egy másik oly nagy férfira iránt
is, kedves Hazánkunk, kit mi igaz odaadással, lelkiünk
teljes melegevel övezünk, mert ő is oly megnásíthatlan
ragaszkodással van a tanítószág iránt. Ki minden egyes
alkalommal az igaz szeretet hangján buzdít bennünket
tanítóit remek hivatásunk teljes betöltésére. Igen, mert
finom lelkületével megérti a tanítószágot, átérzi annak
mindenkori helyzetét, ki maga is fenségesen érti a tan-
ítás nemes művészetét, ki tanító a tanítók között s
minden alkalommal üszta szívből igyekszik követni a
tanítók tanítóit: Jézus Krisztust, a szeretetből kifolyó
eszelekedeteiben. Kire hálatelt szívvel gondolunk mind-
dig, kit szeretetünk vesz körül még a távolban is.
S most, amidőn az ő arcképét is leleplezzük, azt hiszem,
a kerület tanítószága közül senkit sem lep meg, ha csak
kedvesen nem, hogy: «O áll előttünk!» (A lepel letull,
teljes éljen s. Gyermekek kara.) A beszéd végeztével
ft. *Pálunkás Antal* rékasi esp.-plébános nyújtotta át
Lévay Mihály a vaci egyh. közp. tanítói egyesület díszoklevelet,
melyet a tanügy terén szerzett kiváló érdemeiért lett
kittüntetve. Ezután *Lévay Mihály* az igaz meghatottság
hangján mondott a nála megszokott ekesszólással kö-
szönetet a megtiszteltetésért, mindenkori szerénység-
ével elhárítván magáról a leleplezés alkalmából felemli-
tett érdemeket, mert, miként mondá, ő az Isten dícső-
ségére, a haza és a társadalom javára igyekezett be-
tölteni s végezni a Gondviselés által neki juttatott
munkát s a munka teljesítése szerinte még nem érdem.
A leleplezés után *Lévay Mihály* remek megnyitó beszé-
det tartotta meg, melynek végezte után a vaci egyh.
közp. tan. kitüntető díszoklevelet adta át ft. *Filipcsics*
t.-szeli plébános és *Várady János* n-abonyi igazgató-
tanítónak, kik erre a tanügy terén szerzett érdemeikkel
adtak alkalmat. Özv. *Stappinger Józsefné* Constantin-isk.
tanító «A takarékoságról» olvasta fel igen szép dol-
gozatát: *Gyenes Józsefné* Constantin-isk. tanító pedig
«A nyelvtan tananyagának a II-ik osztályban magya-
rázat és gyakorlat utáni elsajátításáról bemutatott kiér-
dező» tartott, melyet zajosan megélteneztek: végül
Hellmanék Ferenc tőszegi tanító olvasta fel: «A magyar
tanító hivatása» c. dolgozatát nagy tetszés között. Al-
előnké *Cseresznyés Pál* tőszegi, kántortanítót, pénztárossá
Várady János igazg.-tanítót, jegyzővé *Perger József*
újzászi tanítót, központi kiküldöttekké: *Várady János*
n-abonyi és *Gyenes József* szolnoki igazgató-tanítókat
választották. Még több fontos tanügyi dolog végzése
után *Lévay Mihály* a vaci egyh. tan. segélyp. alapító
tagjai közé lépett 50 kor. befizetéssel. *Egy jelenlét.*

Gyengeelmejű gyermekek tölvetele. A gyenge-
elmejűek budapesti m. kir. orsz. intézetében az 1907-
08. tanévben több hely üresedik meg. Ezekre a he-

lekre félévetnek a 7—10 éves korban levő nevelésre és tanításra alkalmas gyengeelméjűek. A félével iránti kérényeket a nagyméltósági m. kir. vallás- és közoktatásiügyi miniszter arhoz emezve 1907. évi június hó 10-ig kell beküldeni az intézet igazgatóságához. A kérényhez szükséges nyomtatványokat, bárkinek ingyen megküldi a félével megkeresésre bővebb félévilágosítást szívesen nyújt az intézet igazgatósága. (d. Ker. Mikotás-útea 53.)

Kérelem. Mindazon szeretett kártársaimat, akik velem 1862. a győri kir. kath. tanítóképző-intézetet végeztek, főkértem, hogy a 46 évi találkozás érdekében velem kiküldött tudami szíveskedjenek, hogy a találkozás módjait megállapíthassák. A találkozás ideje augusztus 2. lesz, amely napon képviselve lettünk. Igaz szeretettel. *Károly István* róm. kath. néptanító, Sopron-Kisfalud.

Siketnémák félévete. A siketnémák hevesvármegyei intézetébe a jövő iskolai évre több ingyenes, felkészítés és fizetéses siketnéma gyermeket vesznek fel. A félével iránt való kérényeket a siketnémák intézete felügyelő bizottságához Egerben, június hó végéig kell beküldeni. Bővebb félévilágosítást az intézet igazgatósága nyújt.

Szülői értekezlet az állami kiségitőiskolában. A gyenge telenszerű és gyengeelméjű gyermekek oktatására szolgáló budapesti állami kiségitőiskolának tanfélévete f. hó 9-én *Elles Mátvás* igazgató elnöklöte által szülői értekezletet tartott az iskola Mosonyi-utcai helyiségben, amelyen nagyszámú szülő és érdeklődő vett részt. Elnöklö igazgató beaufatta *Apponyi Albert* gróf közoktatásügyi miniszternek a kiségitőiskolából kikérült gyenge-telenszerű iparosstanékok támogatására és az ezekkel banni tudó jöleklü iparosmesterek megjutalmazására vonatkozó intézkedéseit. Az értekezlet kiterő örömmel és lehasodással fogadta a miniszteri leiratot. Mire a kiségitőiskolából kikérült négy legkitartóbb, legszorgalmasabb és legjobb magaviseletü iparossegédnek nyújtotta át az ehökö a miniszter jutalmát. *Apponyi* miniszternek a gyenge-telenszerű gyermekek iránt tanúsított ezen nemestelkü örökösödése általános és nagy meggyőzést kellett a szülök körében.

Tanügyi értekezlet. Gróf *Szőchenyi Miklós* győri püspök június hó 25-én Győrre összehívta egyházmegyéje összes alepésereit illetve azoknak helyettesét és az egész püspökség értekezletre a kath. iskoláingy megbeszélésre. A tanácskozás főbb pontjai: A hitelemzés ügye. Az iskolavagyon teleklölése. Az iskola költségeinek tartósítása. Az egyházközségi szervezet általános eltelteklölése. A tanitök fizetésrendezéseiről szóló új törvény végrehajtása. A tanitök szolgálati szabályzata. A *Győr-egyházmegyei Katholikus Tanítóegyesület* június hó 26-án Győrött, délelöl 9 órakor, a nagyobb papnevelölintézet helyiségében tartja *alabolö* közgyűlést. A gyűlésre az összes tanitök és iskolaszéki elölökök meg vannak hívva.

A szent József fünevelöl-intézet. A Klotild királyné hercegnasszony vednöksége alatt álló szent József fünevelöl-intézetbe, amely a főváros egyik legerészségesebb helyén, az Istenbegy-út 22. száma alatt, esinos épületben van elhelyezve, a jövő iskolai évre ismét több elemi iskolás gyermeket vesznek fel. Az intézetben, amely növendékeknek teljesen érvényes bizonyítványt ad, a tanítást keresztény iskolatesiverek végzik, akik magyarsági tanítóképzökben szereztek oklevelet. A tanítás és társalgás nyelve a magyar. A félévelnél 10 kor. félévelnél díjat kell nyetni, az ellátás díja hónaponként hetven korona. Az intézet növendékeit maga látja el ruházattal. Az intézet vezetösége készséggel szolgál részletesebb félévilágosítással.

Az új tanitöl törvények kommentárja. Az állami elemi népiskolai tanitök illetményének szabályozásáról és az állami népiskolák helyi felügyeletéről szóló 1907. évi XXVI. t. c., továbbá a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a közsejti és hitelekezleti néptanitök juttatásairól szóló 1907. évi XXVII. t. c. már 1907. évi július 1-én lép életbe. Az új törvények gyors megismerését s ennek révén a tennivalókat lényegesen megkönnyíteni a két új törvénynek az a magyarázat és jegyzetes kiadása, mely az ismertes *Ráth Mor-*féle tör-

vény-gyűteményben legutóbb hagyta el a sajtót. A magyarázatokat és jegyzeteket *Vida Aladár*, nyug. m. kir. állami főgimn. igazgató készítette. Az 52 oldalra terjedő fizet, melyben a szerző figyelemre méltó módon, nyujt félévilágosítást népoktatásunk négy évtizedes küzdelmeiről is, 1 kor. 50 fillérért úgy a kiadónál mint a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében is megrendelhető, Budapest IV. Keeskeméti-útea 2.

Szerkesztői üzenetek.

E. L. A pályázatot lapunk is közölte. Csak az alap tagjai folyamodhatnak. — **G. A.** A kérdezett lappal nem állunk esereviszonyban. — **P. L.** Az új fizetéstörvényre vonatkozólag hiteles és megbízható félévilágosítást csak akkor adhatunk, ha majd a végrehajtási utasítás szövegéhez hozzájuthatunk. — **Sz. T.** Mután a javaslat törvényerőre emelkedett, most már a végrehajtási utasítás rendelkezik majd az oly ügyekben is, amire névze kérdést intézett. — **T. J.** Készséggel közölük — **A. B.** Csak a Szent-István-Társulat által megküldött és az orsz. kath. Tanügyi Tanács által összeállított *hivataltos könyvjegyzékben foglalt tankönyvek használható* a kath. elemi, polgári, felsőbb leányiskolák és tanítóképzökben. Az említett könyv nincs engedélyezve kath. iskolák számára, tehát nem használható.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerölése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztöség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Bankai főkegyházi magyar-tót tannyelvü róm. kath. kántorantöl állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: két szoba, konyha, kamra és többféle címen a nyeredöl államsegéllyel 1000 kor. Kántori próba és választás *július 9-én*. Kérények a bankai (u. p. Postyén) iskolaszékhez küldendök. 219 1—2

Az alsóalmási államilag segélyezett iskolához okleveles kántorantöl kerestetik. Javadalmazása lakáson, fán és kerteken kívül 800 kor. velt. Pályázatok az alsóalmási iskolaszékhez intezendök. 222 1—1

A galantai róm. kath. iskolaszék nőtanitöl állásra hirdet pályázatot június hó 28-ig. Kérények *Entress* Lede plébános címére küldendök. Fizetés 800 korona, 25 nm. kőszon, egyszobás lakás. Az alapfizetés kiegészítésére és a korpöllekek fedezésére államsegély kérelük. Kötelességei a díjveklben lesznek felsorolva. Valószínűleg helybéli lesz megválasztva. 217 1—1

Alsóbagyoni (u. p. Csábrágvarbök, Hont m.) tót-magyar nyelvü osztatlan iskolánál róm. kath. kántorantöl állásra pályázat hirdettetük. Jövedelem: államsegély 212 kor., korpöllek, készpénz 138 kor., szántölöl, legelő 18 magyar hold, mivelük a hűvek, adöt fizetik a hűvek: pábér: 6 hektoliter buza, 4 hektoliter roza, 21 hektoliter zab, östyasütésért 1 pozsonyi mérő buza, 10 öl fa, 65 nm. szena, stóla körülbelül 70 kor., természetbeni lakás, gazdasági épületekkel, kerttel. Kérények *július 13-ig* alulírotthoz küldendök. Választás 15-én. Az állomás választás után elfoglalandó *Moráček Boldizsár*, plébános. 221 1—1

Egri érseki megye.

Ahírótt templomi és temetési ténykedésekben kiváltképen az éneklésben jól gyakorlott értelmes éneklésű erős hangú **segédet keresek.** Feddhetlen előéletű. Kötelességszerető egyének levélben való ajánlatait vérem figyelembe, válasza méltatom. Munkabíró megválasztott ezer korona évi fixum és lakással díjazatik, s megtelepedhetik. Levél hozzám címzettessék. Jászberény, 1907. június 16. *Beleznay Mór, főkantor.* 216 1-2

Győri püspöki megye.

A győri római, kath. iskolának fennálló osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalma: egy egyszerűen butorozott szoba s egy előszoba, mely utóbbi konyhának is használható. Fűtés emén: 36 korona. Kertiletmény emén: 10 kor. Egyébként még közpénzben: 790 kor. Tanylev horvát magyari. Kötelesség: egy osztálynak önálló vezetése s a kántortanítónak szükség esetén való helyettesítése. Az állás *szeptember 1-én* foglalandó el s az iskolai év vége előtt, kivéve az egyházmegyei szabályzatban megnevezett esetet, el nem hagyható. Az új törvény szerint való fizetés-kiegészítésre nézve az iskolaszék a maga idején határoz. Határidő július hó 7. Up. Loesmánd, Sopron megye. *Az iskolaszék.* 218 1-1

Pécsi egyházmegye.

A hógyeszi római, kath. elemi leányiskolához *június hó 29-iki* lejáratú pályázat nyitották. A tanítónői állás javadalma: törzsszűzés a római, kath. hitközségtől 600 (hat-száz) korona és kiegészítésképen az államtól 200 (kétszáz) korona, lakbér és kertiletmény a hitközségtől 200 (kétszáz) kor. mindezek előleges havi részletekben. A megválasztandó okleveles tanítónő kötelessége az iskolaszék által kijelölendő osztályokat a tanterv értelmében tanítani és vezetni. Kérvények a római, kath. iskolaszék elnökeihez küldendők. Helybeli származásuk előnyben részesülnek. Az állás azonnal elfoglalandó. *Streicher Péter* iskolaszéki elnök, ker. esperes-plébános 220 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

Az ivánci (Vas m.) római, kath. osztálytanítói állásra *július 29-ig* pályázat hirdettetik. Javadalma 600 kor. a hitközségtől, 200 kor. államsegély. Butorozott szoba fűtéssel. Kötelessége az egyik osztály vezetése, a kántorakban való segédkezés. Csak okleveles férfiak pályázhatnak. Személyes megjelenés ajánlatik. Kérvények az ivánci-epeserői hivatalhoz intézendők. 223 1-1

Lelkigyakorlatok Pozsonyban a Jézus-társaságiak kollegiumában az idén is tartanak lelkigyakorlatokat hallgatók számára. Július 22-én hétfőn este 6 órakor kezdődnek és pénteken reggel végződnek. A résztvenni akarók jelentkezzenek mielőbb *Milz József S. J.* rektornál Pozsonyban, Bathyanytér 1. sz. 211 2-3

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSÓ ÉS TSA

Budapest. X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)



Pedálos harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekké templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásig. Tanároknak s lelkészeknek különös szakszolgálatot nyújtunk. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Elismert **csak elsőrangú** műremek a **Zimmermann-féle**

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi használatra.

200 koronától 4000 koronáig.

Képviselet Magyarország részére:

Hörl Nándor, Pozsony, Ventur-utca 24.

Különlegesség: **templomharmoniumok**, igen erős szerkezetű, német módszerű, erős átható hanggal.

Tanároknak részletfizetésre megegyezés szerint.

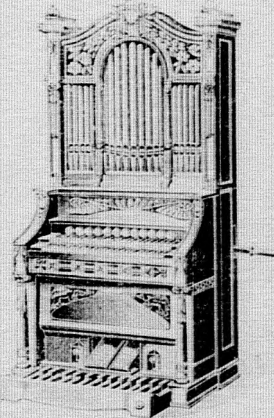
Képes árjegyzék ingyen.

A Zimmermann-féle harmoniumokművészi hangolva, mindenütt feltűnést keltenek elváráslóan: zépösszhangjukkal.

Számos elismerő-levél kiváló szaktekintélyektől az egész világból.

A gyár telepei:

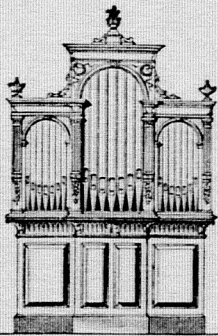
Lcipzig, Sz.-Pétervár, Moszkva, Riga, London.



CSEH ISTVÁN

orgona- és harmonium építőmester

Egerben.



Ajánlkozom mindenemű templomi orgona- és harmonium-készítésére a legújabb légnymatú, (pneumatikus) cső-rendszer szerint, igen jutányos árak mellett.

Régi orgonaátalakításokat, javításokat, tisztításokat és hangolásokat olcsón vállalok el jótállás mellett.

Most jelentek meg!

TOLDY FERENC ::

Irta: **Kuncz Aladár.** Ára füzve 2 K.

KEZDET ÉS VÉG A VILÁG-FOLYAMATBAN ::

Irta: **Schütz Antal dr.** Ára füzve 2 kor.

Szegény ember gazdasága ::

vagy a Magyarországon vadon termő gyógynövények ismertetése és tanácsok ezek gyűjtésére, szárítására és értékesítésére Irta: **Cserjesi Károly.** Ára füzve 1 korona.

A KERTÉSZ ELLENSÉGEI.

Hat ábrával. — Irta: **Mayer Manó.** Ára füzve 2 korona.

SZÜLŐK KÖNYVE ::

Nevelés három ismeretlennel. Irta: **Károly Ignác.** Ára füzve 1 kor., kötve 1 kor. 50 fill.

Tanításterv és utasítások ::

Az elemi népk. r. kath. vallástanítására. 30 fill. A tanító- és tanítónőképzők r. kath. vallástanítására. 30 fill. A polg. leány-, tan. felső keresk. és felső leányisk. r. kath. vallástanítására. 30 fill.

BOLDOGORSZÁG KERESZTÉNY SZOCIALIS DRAMA. Három fölvonásban előjátékkal

Irta: **ERDOSI KÁROLY.** Ára 2 korona, 10 péld. előadási joggal együtt 15 kor.

Legközelebb megjelenik:

Társadalmi problémák és keresztény világnézet.

Irta: **GIESSWEIN SÁNDOR dr.** Ára füzve 1.50 korona

Megrendelhetők a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkereskedésében Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2. sz. könyvkiadóhivatalában Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.